

Sgiliau i Broffesiynolion Dysgu

Safonau proffesiynol newydd i athrawon, tiwtoriaid a hyfforddwyr yn y sector dysgu gydol oes yng Nghymru

Rhagair gan y Gweinidog

Yn “*Y Wlad sy’n Dysgu - Gweledigaeth ar Waith*” rydym wedi nodi ein gweledigaeth strategol ar gyfer addysg yng Nghymru. Ein bwriad yw gwella safonau addysgu a chyrraieddiad ym mhob sefyllfa ddysgu. Ein nod yw datblygu a gwella hyblygrwydd cynlluniau oddi mewn i ffiniau sectorau ac ar eu traws. Byddwn hefyd yn archwilio dulliau o gyfochri datblygiadau, o ran sefydlu a datblygiad proffesiynol cynnar, a gyflwynwyd i athrawon mewn ysgolion, i staff addysgu y tu hwnt i’r sefyllfa ysgol.

Fel rhan o’r ymrwymiad hwn, gofynnodd Llywodraeth Cynulliad Cymru i’r cyngor sgiliau sector Dysgu Gydol Oes y DU ddatblygu safonau addysgu proffesiynol newydd. I athrawon, tiwtoriaid a hyfforddwyr sy’n gweithio yn y sector dysgu gydol oes yng Nghymru mae’r safonau hyn. Maent yn diffinio’r hyn a ddisgwyliwn oddi wrth ein hathrawon, ein tiwtoriaid a’n hyfforddwyr mewn perthynas ag amrywiaeth o rolau a chyfrifoldebau.

Wrth ddatblygu’r safonau newydd hyn, mae Dysgu Gydol Oes y DU wedi ymgynghori’n eang. Cawsant eu tywys hefyd gan grŵp llywio a dynnwyd o randdeiliaid allweddol. Mae’r ymagwedd gydweithredol hon wedi sicrhau bod gennym gefnogaeth eang i’r safonau newydd hyn o bob rhan o’r sector dysgu gydol oes.

Rwyf o’r farn y bydd y safonau hyn yn cyfrannu’n fawr at wella ansawdd addysgu, hyfforddi a dysgu. Byddant hefyd yn helpu i fodloni dymuniad y sector ei hun o ddatblygu proffesiynoliaeth ei weithlu. Mae’n bleser gennyf argymhell y safonau newydd hyn i chi. Edrychaf i’n holl bartneriaid yn y sector dysgu gydol oes yng Nghymru barhau i gydweithio i wneud y defnydd llawn o’r safonau addysgu newydd hyn.

John Griffiths
Dirprwy Weinidog, Sgiliau

Cyflwyniad

Y sector dysgu gydol oes a Dysgu Gydol Oes y DU (LLUK)

LLUK yw un o'r 25 o Gynghorau Sgiliau Sector (CSS) annibynnol, a arweinir gan gyflogwyr, a ariennir gan Yr Asiantaeth Datblygu Sgiliau Sector (SSDA) ac a drwyddedir gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Addysg a Sgiliau, mewn ymgynghoriad â gweinidogion yng Nghymru. Ar y cyd, mae'r 25 CSS i'w cyfrif am y rhan fwyaf o'r Rhwydwaith Sgiliau i Fusnes (SfBn), y mae ei nodau allweddol yn cynnwys:

- lleihau bylchau a phrinderau o ran sgiliau
- gwella perfformiad o ran cynhyrchedd, busnes a gwasanaethau cyhoeddus
- cynyddu cyfleoedd i wella sgiliau a chynhyrchedd
- gwella cyflenwad y cyfleoedd i ddysgu, gan gynnwys prentisiaethau, AU (Addysg Uwch) a Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol (SGC).

Mae'r sector dysgu gydol oes yng Nghymru yn tynnu ynghyd yr holl ddarpariaeth sy'n cyflwyno neu'n cefnogi dysgu a rheoli gwybodaeth i bobl ifanc sy'n hŷn na 14 ac oedolion.

Mae LLUK yn cynrychioli pum grŵp cyfansoddol allweddol:

- **dysgu a datblygu cymunedol (DDC)** – sy'n cynnwys dysgu yn y gymuned a gweithgaredd datblygu cymunedol, ac sy'n cynnwys addysg datblygu, gwaith ieuencid, dysgu teuluol a gweithio gyda rhieni
- **addysg bellach (AB)** – gan gynnwys pob coleg a sefydliad arbenigol AB
- **addysg uwch (AU)** – gan gynnwys prifysgolion a cholegau AU
- **llyfrgelloedd, archifau a gwasanaethau gwybodaeth (LIAGG)**
- **dysgu seiliedig ar waith (DSW)** – sy'n ymwneud â darpariaeth gan gwmnïau hyfforddi preifat

Addysg bellach (AB)

Mae System AB Cymru yn tynnu ynghyd yr holl ddarpariaeth (y tu allan i ysgolion ond mewn partneriaeth â nhw) ar gyfer addysgu, dysgu a hyfforddi ôl-14. Mae hyn yn cynnwys y ddarpariaeth a gynigir trwy golegau, darpariaeth gymunedol, dysgu yn y gwaith ac, yn gynyddol, llyfrgelloedd, archifau a gwasanaethau gwybodaeth. Mae hyn yn cynnwys dysgu anffurfiol, heb fod yn ffurfiol, a ffurfiol, sy'n cefnogi astudiaeth a wneir ym mhob agwedd arall o'r sector dysgu gydol oes, a'u rôl o ran mynediad at addysg a seilir yn gynyddol yn y gymuned a darparu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor ac arweiniad.

Diben System AB Cymru yw cefnogi dysgwyr, trwy gydol eu bywydau, i gael y wybodaeth a'r sgiliau i'w galluogi i:

- gael eu cyflogi
- parhau mewngwaith a gwella eu cyflogaeth
- bod yn ddefnyddwyr deallus
- bod yn unigolion, rhieni a dinasyddion deallus a chraff sy'n cyfranogi

Mae'r system AB yn cynnwys llwybrau dysgu 14 - 19, addysg i oedolion sy'n cael mynediad at gyflogaeth neu sy'n dychwelyd i gyflogaeth, hyfforddiant a datblygiad i bobl sydd mewn cyflogaeth neu'n datblygu mewn cyflogaeth, a dysgu ar gyfer twf personol. Mae hyn hefyd yn cwmpasu dysgu oedolion yn y gymuned, addysg gymunedol ac addysg datblygu, yn ogystal â dysgu seiliedig ar waith.

Gyrwyr polisi allweddol o ran addysg, sgiliau a dysgu gydol oes yng Nghymru

Yn 2005, daeth Llywodraeth Cynulliad Cymru (LICC) â rhan fwyaf o'r gwasanaethau cysylltiol sy'n cefnogi addysg a sgiliau, gan gynnwys cyllid ac arolygu, oddi mewn i'r cynulliad ei hun.

Mae gan *Y Wlad sy'n Dysgu: Gweledigaeth ar Waith* (2007) botensial i fod yn un o'r strategaethau mwyaf cynhwysol a phellgyrhaeddol yn Ewrop sy'n cwmpasu system cyflenwi sgiliau. Mae'n tynnu gweledigaeth a nodau LICC o ran adeiladu gallu ac ansawdd dysgu gydol oes, o gyfnod cyn-ysgol i brifysgolion, addysg oedolion a, thrwy hynny, sefydliadau cymorth eraill fel llyfrgelloedd, ynghyd mewn un polisi.

Ceir gweledigaeth eglur ar gyfer gwahanol geinciau'r polisi. Ar gyfer y sector dysgu gydol oes – a gynhwysir gan LLUK – mae'r rhain yn cynnwys:

- Gwella safonau addysg a chyrraeddian ym mhob sefyllfa dysgu, gan werthfawrogi a chefnogi ymarferwyr i gyflawni hyn.
- Cryfhau cyfraniad addysg a hyfforddiant at ddatblygiad economaidd. Sicrhau bod dysgu'n rhan ddyddiol o fywyd gwaith a bywyd personol, lle daw buddiannau dysgwyr yn gyntaf.
- Sicrhau bod Cymru yn wlad sy'n dysgu, lle mae dysgu gydol oes uchel ei ansawdd yn darparu'r sgiliau y mae eu hangen ar bobl i ffynnu yn yr economi newydd, yn rhyddhau dawn, yn estyn cyfleoedd ac yn grymuso cymunedau.

Mae *Iaith Pawb: Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer Cymru Ddwieithog* (2003) yn gosod sail i'r holl weithgareddau sy'n cefnogi'r sector dysgu gydol oes ehangach – ac, yn wir, pob maes polisi ledled Cymru. Y dyhead yn hyn o beth yw i holl agweddau ar fywyd yng Nghymru fod yn ddwyieithog ac, yn benodol, i bob dysgwr gael cyfle i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg a chael mynediad at wybodaeth yn Gymraeg.

Caiff cyflwyno'r holl bolisiau hyn eu cynnwys hefyd yn *Cynllun Gweithredu Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang* (LICC 2005). O blith cenhedloedd y DU, mae Cymru ar flaen y gad o ran hyrwyddo'r angen i adeiladu themâu deul dinasyddiaeth fyd-eang a datblygiad cynaliadwy ar draws pob agwedd ar ddysgu.

Gan adeiladu ar y *Cynllun Gweithredu Sgiliau a Chyflogaeth*, mae *Strategaeth Sgiliau i Gymru* newydd yn cael ei datblygu ar hyn o bryd, y bwriedir ei chyhoeddi yn 2007, a fydd yn cynnwys cyfeiriadau at sut y bydd Cymru yn cyflawni mwy o ffyniant economaidd a chydlynied cymdeithasol, fel yr amlinellwyd yn Adolygiad Sgiliau Leitch, ac yn bodloni'r uchelgeisiau ehangach a nodwyd ar draws yr holl bolisiau hyn.

Cyfeirir at y dogfennau polisi a grybwyllir uchod yn y ddogfen hon yn yr adran, *Gwybodaeth Ychwanegol*, sy'n dilyn y safonau.

Datblygu safonau proffesiynol newydd i athrawon, tiwtoriaid a hyfforddwyr yn y sector dysgu gydol oes yng Nghymru

Ym mis Mawrth, 2007, rhoddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru y dasg o adolygu'r Safonau ar gyfer Cefnogi Addysgu a Dysgu yng Nghymru a Lloegr (FENTO) i Dysgu Gydol Oes y DU (LLUK). Adolygwyd y safonau ar gyfer cyd-destun Lloegr yn 2006, a chyhoeddwyd safonau newydd ym mis Rhagfyr. Er bod yr angen am drosglwyddoldeb trawsffiniol yn ystyriaeth, mae'r adolygiad ar gyfer Cymru wedi bod yn gyfle i ddatblygu safonau i athrawon sy'n adlewyrchu unigrywiaeth cyd-destun Cymru.

Mewn termau generig, mae'r safonau proffesiynol i athrawon, tiwtoriaid a hyfforddwyr yn y sector dysgu gydol oes yn disgrifio'r sgiliau, y wybodaeth a'r rhinweddau y mae eu hangen ar

bobl sy'n cyflawni'r amrywiaeth eang o rolau addysgu a hyfforddi a wneir yn y sector gyda dysgwyr a chyflogwyr. Maent yn rhydd o gyd-destun a lefelau, er mwyn cynrychioli pob grŵp cyfansoddol ac athrawon newydd, athrawon profiadol ac addysgwyr athrawon. Maent yn cynrychioli'r cylch addysgu a dysgu, y mae pob athro yn ymgysylltu ag ef: asesu cychwynnol, cynllunio a pharatoi, gwerthuso a gwella ansawdd trwy ymateb i werthuso.

Estynnwyd y broses ymgynghori i Gymru ym mis Mehefin 2007, a'r safonau a gyflwynir yn y ddogfen hon yw canlyniad y broses hon. Dangosodd digwyddiadau ymgynghori a holiadur ar y we fod cefnogaeth gref i ymagwedd generig y safonau ar gyfer Lloegr, wrth bwysleisio'r angen i'r safonau adlewyrchu anghenion penodol y sector yng Nghymru a chefnogi gweledigaeth *Y Wlad sy'n Dysgu*. Ymdriniwyd â hyn trwy gynnwys safonau sy'n ymwneud yn benodol â dwyieithrwydd, amrywiaeth ddiwylliannol, datblygu cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang, gan alluogi drwy hyn i'r safonau fodloni anghenion Cymru a chaniatáu iddynt gyd-fynd â'r safonau ar gyfer Lloegr. Yn hyn o beth, gellir ymdrin ag ystyriaethau trawsffiniol a throsglwyddoldeb, a hefyd diogelu symudedd y farchnad lafur.

Mae datblygu'r safonau yn gam cyntaf hanfodol yn y broses o adeiladu fframwaith newydd o gymwysterau i athrawon yn y system addysg bellach yng Nghymru. Caiff y rhain eu datblygu oddi mewn i Fframwaith Credydau a Chymwysterau Cymru (CQFW) a byddant yn cyd-fynd yn llawn â fframweithiau credyd eraill y DU.

Diffiniadau

Athro – Defnyddiwyd y gair athro fel term generig ar gyfer athrawon, tiwtoriaid, hyfforddwyr, darlithwyr a chyfarwyddwyr yn y Sector Addysg Gydol Oes.

Maes Arbenigedd – Mae hyn yn cynrychioli'r maes proffesiynol, galwedigaethol neu bwnc y cyflogwyd yr unigolyn i'w addysgu.

Dwyieithrwydd – Defnyddir y term generig dwyieithrwydd i adlewyrchu amrywiaeth o sefyllfaoedd addysgu a dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg, neu addysgu a dysgu Cymraeg fel iaith.

Cynnwys

Safonau Proffesiynol Trosfwaol

<i>Parth A: Gwerthoedd ac arferion proffesiynol</i>	<i>tudalen 1</i>
<i>Parth B: Dysgu ac addysgu</i>	<i>tudalen 3</i>
<i>Parth C: Dysgu ac addysgu arbenigol</i>	<i>tudalen 6</i>
<i>Parth D: Cynllunio ar gyfer dysgu</i>	<i>tudalen 8</i>
<i>Parth E: Asesu ar gyfer dysgu</i>	<i>tudalen 10</i>
<i>Parth F: Mynediad a chynnydd</i>	<i>tudalen 12</i>
<i>Dogfennau polisi allweddol ar gyfer Cymru sy'n berthnasol i'r safonau</i>	<i>tudalen 14</i>
<i>Gwybodaeth ychwanegol</i>	<i>tudalen 16</i>

Safonau Proffesiynol Newydd i Athrawon, Tiwtoriaid a Hyfforddwyr yn y Sector Dysgu Gydol Oes yng Nghymru

Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi pob dysgwr yn unigol ac yn gyfartal. Maent wedi ymrwmo i ddysgu gydol oes a datblygiad proffesiynol, ac yn ymdrechu i wella'n barhaus trwy arfer myfyriol. Prif ddiben yr athro yw creu cyfleoedd effeithiol a symbylol i ddysgu trwy addysgu uchel ei ansawdd sy'n caniatáu i bob dysgwr ddatblygu a gwneud cynnydd.

Dyma'r safonau proffesiynol trosfwaol i bawb sy'n addysgu yn y sector dysgu gydol oes.

Parth A	Gwerthoedd ac arfer proffesiynol ac arfer
Parth B	Dysgu ac addysgu
Parth C	Dysgu ac addysgu arbenigol
Parth D	Cynllunio ar gyfer dysgu
Parth E	Asesu ar gyfer dysgu
Parth F	Mynediad a chynnydd

Nodyn:

- *C = Cwmpas; G = Gwybodaeth; A = Arfer*
- At ddibenion y ddogfen hon, mae'r term generig athro, yn cyfeirio at athrawon, tiwtoriaid, hyfforddwyr, darlithwyr a chyfarwyddwyr.
- At ddibenion y ddogfen hon, mae'r term 'maes arbenigedd' yn cynrychioli'r maes proffesiynol, galwedigaethol neu bwnc y cyflogwyd yr unigolyn i'w addysgu.
- At ddibenion y ddogfen hon, defnyddir y term generig 'dwyieithrwydd' i adlewyrchu amrywiaeth o sefyllfaoedd addysgu a dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg, neu addysgu a dysgu Cymraeg fel iaith.

Parth A: Gwerthoedd ac arfer proffesiynol

Seilir yr arfer o addysgu ar gyfres o werthoedd proffesiynol y dylai pob athro, tiwtor a hyfforddwr gadw atynt ym mhob sefyllfa. Mae'r parth hwn yn nodi'r safonau ar gyfer y gwerthoedd hyn a'u hymrwymiaidau cysylltiol.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosiynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a byd-eang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydweithio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwymo i:	
AC 6	Weithredu codau ymarfer y cytunwyd arnynt a chynnal amgylchedd diogel.
AC 7	Gwella ansawdd eu harfer.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:	Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:
AG 1.1 Yr hyn sy'n symbylu dysgwyr i ddysgu a phwysigrwydd profiad a dyheadau dysgwyr.	AA 1.1 Yn annog datblygiad a chynnydd pob dysgwr trwy gydnabod, gwerthfawrogi ac ymateb i symbyliad, profiad a dyheadau unigolion.
AG 2.1 Y modd y mae gan ddysgu'r potensial i newid bywydau.	AA 2.1 Yn defnyddio cyfleoedd i amlygu potensial dysgu i drawsnewid bywydau er gwell a chyfrannu at ddinasyddiaeth effeithiol.
AG 2.2 Y modd y mae dysgu yn hyrwyddo lles emosiynol, deallusol, cymdeithasol ac economaidd unigolion a'r boblogaeth gyfan.	AA 2.2 Yn annog dysgwyr i gydnabod ffyrdd y gall dysgu eu grymuso fel unigolion a gwneud gwahaniaeth yn eu cymunedau, ac i fyfyrion ynghlŷn â hynny.
AG 2.3 Y modd y mae pobl, yr amgylchedd a'r economi wedi'u cysylltu'n annatod ar bob lefel o'r lleol i'r byd-eang (1)	AA 2.3 Yn hyrwyddo cysyniadau datblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang yng nghyd-destun dysgu gydol oes
AG 3.1 Ystyriaethau o ran cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiad.	AA 3.1 Yn gwerthuso ac yn datblygu eu harferion eu hunain o ran hyrwyddo cydraddoldeb a dysgu cynhwysol, ac ymgysylltu ag amrywiaeth.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:	Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:
AG 3.2 Dulliau o hyrwyddo dwyieithrwydd AG 3.3 Dulliau y gall dysgwyr ymgysylltu ag ystod o astudiaethau sy'n ymwneud â Chymru gyfoes, y DU, Ewrop a'r byd	AA 3.2 Yn defnyddio cyfleoedd i hyrwyddo dwyieithrwydd yn yr amgylchedd dysgu AA 3.3 Yn annog dysgwyr i fyfyrion ynghylch safbwyntiau gwleidyddol, cymdeithasol, economaidd a thechnolegol, treftadaeth a diwylliannol.
AG 4.1 Egwyddorion, fframweithiau a damcaniaethau sy'n sail i arfer da o ran dysgu ac addysgu. AG 4.2 Effaith eu harferion eu hunain ar unigolion a'u dysgu. AG 4.3 Dulliau o fyfyrion, gwerthuso, a defnyddio ymchwil i ddatblygu eu harferion eu hunain, ac i rannu arfer da gydag eraill.	AA 4.1 Yn defnyddio damcaniaethau dysgu perthnasol i gefnogi datblygu arfer mewn dysgu ac addysgu. AA 4.2 Yn myfyrion ynghylch gwella eu sgiliau personol ac addysgu eu hunain trwy werthuso rheolaidd a'r defnydd o adborth, ac yn ymrwymo i wneud hynny. AA 4.3 Yn rhannu arfer da ag eraill ac yn ymgysylltu â datblygiad proffesiynol parhaus trwy fyfyrion, gwerthuso a defnyddio ymchwil yn briodol.
AG 5.1 Dulliau o gyfathrebu a chydweithio â chydweithwyr a/neu eraill i wella profiad y dysgwr. AG 5.2 Yr angen am gyfrinachedd, parch ac ymddiriedaeth wrth gyfathrebu ag eraill am ddysgwyr.	AA 5.1 Yn cyfathrebu ac yn cydweithredu â chydweithwyr a/neu eraill, o fewn a'r tu allan i'r sefydliad, i wella profiad dysgwyr. AA 5.2 Yn cyfathrebu gwybodaeth ac adborth am ddysgwyr i eraill a chanddynt ddiddordeb dilyn, mewn modd priodol ac mewn dull sy'n annog ymddiriedaeth rhwng y sawl sy'n cyfathrebu ac sy'n parchu cyfrinachedd lle bo angen.
AG 6.1 Gofynion statudol a chodau ymarfer perthnasol. AG 6.2 Dulliau o gymhwyso gofynion statudol perthnasol a'r egwyddorion sylfaenol.	AA 6.1 Yn cydymffurfio â gofynion statudol ac yn cymhwyso codau ymarfer. AA 6.2 Yn dangos arfer da trwy gynnal amgylchedd dysgu sy'n cydymffurfio â gofynion statudol ac sy'n hyrwyddo cydraddoldeb, gan gynnwys rhoi ystyriaeth briodol i anghenion plant, pobl ifanc ac oedolion bregus.
AG 7.1 Systemau a phrosesau sefydliadol ar gyfer cofnodi gwybodaeth am ddysgwyr. AG 7.2 Eu rolau eu hunain yn y cylch ansawdd. AG 7.3 Dulliau o weithredu gwelliannau ar sail adborth a geir.	AA 7.1 Yn cadw cofnodion cywir sy'n cyfrannu at weithdrefnau sefydliadol. AA 7.2 Yn gwerthuso eu cyfraniadau eu hunain at gylch ansawdd y sefydliad. AA 7.3 Yn defnyddio adborth i ddatblygu eu harferion eu hunain oddi mewn i systemau'r sefydliad.

Parth B: Dysgu ac addysgu

Mae'r gwerthoedd a nodir ym Mharth A yn cefnogi ac yn llywio'r holl ymrwymadau, gwybodaeth ac arferion a nodir mewn parthau eraill.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:</i>	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosïynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a bydeang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydweithio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwmo i:	
BC 1	Gynnal amgylchedd dysgu cynhwysol, cyfiawn, symbylol a, lle bo'n briodol, dwyieithog
BC 2	Cymhwyso a datblygu eu sgiliau proffesiynol eu hunain i ganiatáu i ddysgwyr gyflawni eu nodau.
BC 3	Cyfathrebu'n effeithiol ac yn briodol â dysgwyr i wella dysgu.
BC 4	Cydweithio â chydweithwyr i gefnogi anghenion dysgwyr.
BC 5	Defnyddio ystod o adnoddau dysgu i gefnogi dysgwyr.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
BG 1.1 Dulliau o gynnal amgylchedd dysgu lle mae dysgwyr yn teimlo'n ddiogel ac wedi'u cefnogi.	BA 1.1 Yn sefydlu amgylchedd dysgu pwrpasol lle bydd dysgwyr yn teimlo'n ddiogel, yn sicr, yn hyderus ac wedi'u gwerthfawrogi.
BG 1.2 Dulliau o ddatblygu a rheoli ymddygiad sy'n hyrwyddo parch at eraill, a rhwng eraill, ac sy'n creu amgylchedd dysgu cyfartal a chynhwysol.	BA 1.2 Yn sefydlu ac yn cynnal gweithdrefnau gyda dysgwyr sy'n hyrwyddo ac yn cynnal ymddygiad priodol, cyfathrebu a pharch at eraill, wrth herio ymddygiad ac agweddau gwahaniaethol.
BG 1.3 Dulliau o greu amgylchedd dysgu symbylol	BA 1.3 Yn creu amgylchedd symbylol sy'n annog dysgwyr i fyfyrion ynghylch â'u dysgu, i'w werthuso a gwneud penderfyniadau yn ei gylch.
BG 1.4 Dulliau o hyrwyddo a datblygu amgylchedd dysgu dwyieithog	BA 1.4 Yn hyrwyddo ac yn datblygu amgylchedd dysgu dwyieithog sy'n briodol i'r dysgwyr

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
BG 2.1 Egwyddorion dysgu, gan gynnwys dysgu dwyieithog, lle bo'n briodol, a ffyrdd o ddarparu gweithgareddau dysgu i fodloni gofynion y cwricwlwm ac anghenion sgiliau pob dysgwr. BG 2.2 Dulliau o ymgysylltu, symbylu ac annog cyfranogiad gweithredol dysgwyr ac annibyniaeth dysgwyr. BG 2.3 Perthnasedd dulliau a dyheadau dysgu i gynnydd dysgwyr. BG 2.4 Dulliau hyblyg ar gyfer addysgu a dysgu. BG 2.5 Dulliau o ddefnyddio profiadau'r dysgwyr eu hunain, a phrofiadau eu cyfoedion, fel sylfaen ar gyfer dysgu. BG 2.6 Dulliau o werthuso eu harferion eu hunain o ran effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. BG 2.7 Dulliau y gall mentora a/neu hyfforddi gefnogi datblygu sgiliau a gwybodaeth broffesiynol.	BA 2.1 Yn darparu gweithgareddau dysgu, gan gynnwys gweithgareddau dysgu dwyieithog, lle bo'n briodol, sy'n bodloni gofynion y cwricwlwm ac anghenion sgiliau pob dysgwr. BA 2.2 Yn defnyddio ystod o dechnegau addysgu a dysgu effeithiol a phriodol i ymgysylltu â dysgwyr, eu symbylu, ac annog annibyniaeth. BA 2.3 Yn gweithredu gweithgareddau dysgu sy'n cydnabod a datblygu dulliau dysgu dysgwyr ac sy'n hyrwyddo ymreolaeth dysgwyr. BA 2.4 Yn cymhwyso dulliau hyblyg at addysgu a dysgu, gan gynnwys hyrwyddo technolegau newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg, fel y bo'n briodol. BA 2.5 Yn annog dysgwyr i ddefnyddio eu profiadau eu hunain o fywyd a phrofiadau eu cyfoedion yn sylfaen i'w datblygiad. BA 2.6 Yn gwerthuso effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd eu haddysgu eu hunain, gan gynnwys ystyried adborth dysgwyr a damcaniaethau dysgu. BA 2.7 Yn defnyddio mentora a/neu hyfforddi i gefnogi eu datblygiad personol eu hunain a datblygiad personol pobl eraill, fel y bo'n briodol.
BG 3.1 Sut i ddefnyddio gwahanol ddulliau o gyfathrebu effeithiol a phriodol a hysbysir gan ddamcaniaethau ac egwyddorion perthnasol. BG 3.2 Ystod o dechnegau gwrando a holi i gefnogi dysgu. BG 3.3 Dulliau o strwythuro a chyflwyno gwybodaeth a syniadau i ddysgwyr yn eglur ac yn effeithiol. BG 3.4 Rhwystrau a chymhorthion o ran cyfathrebu'n effeithiol.	BA 3.1 Cyfathrebu'n effeithiol ac yn briodol, gan ddefnyddio mathau gwahanol o iaith a chyfryngau, gan gynnwys cyfathrebu'n ysgrifenedig, ar lafar a heb eiriau, a thechnolegau newydd a rhai sy'n datblygu i wella dysgu. BA 3.2 Yn defnyddio technegau gwrando a holi yn briodol ac yn effeithiol mewn ystod o gyd-destunau dysgu. BA 3.3 Yn strwythuro ac yn cyflwyno gwybodaeth yn eglur ac yn effeithiol. BA 3.4 Yn gwerthuso ac yn gwella eu sgiliau cyfathrebu i gyfathrebu yn y modd gorau a mwyaf effeithiol, a goresgyn rhwystrau i gyfathrebu y gellir eu rhagweld.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
BG 3.5 Systemau cyfathrebu o fewn eu sefydliadau eu hunain.	BA 3.5 Yn nodi ac yn defnyddio systemau sefydliadol priodol i gyfathrebu â dysgwyr a chydweithwyr.
BG 4. 1 Arfer da o ran bodloni anghenion dysgwyr mewn cydweithrediad â chydweithwyr.	BA 4.1 Yn cydweithredu â chydweithwyr i annog cynnydd dysgwyr.
BG 5.1 Effaith adnoddau ar ddysgu effeithiol. BG 5.2 Dulliau o sicrhau bod adnoddau yn gynhwysol, yn hyrwyddo cydraddoldeb ac yn cefnogi amrywiaeth.	BA 5.1 Yn dewis ac yn datblygu ystod o adnoddau effeithiol, gan gynnwys defnydd priodol o dechnolegau newydd a rhai sy'n datblygu. BA 5.2 Yn dewis, datblygu a gwerthuso adnoddau i sicrhau eu bod yn gynhwysol, yn hyrwyddo cydraddoldeb ac yn trin a thrafod amrywiaeth.

Parth C: Dysgu ac addysgu arbenigol

Mae'r gwerthoedd a nodir ym Mharth A yn cefnogi ac yn llywio'r holl ymrwymadau, gwybodaeth ac arferion a nodir mewn parthau eraill.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosiynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a bydeang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydweithio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwymo i:	
CC 1	Ddeall a diweddarau eu gwybodaeth gyfredol am eu meysydd arbenigedd eu hunain.
CC 2	Rhoi brwdfrydedd i ddysgwyr a'u symbylu yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.
CC 3	Cyflawni'r cyfrifoldebau statudol sy'n gysylltiedig â'u meysydd addysgu arbenigol eu hunain.
CC 4	Datblygu arfer da wrth addysgu eu meysydd arbenigedd eu hunain.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:	Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:
CG 1.1 Eu meysydd arbenigedd eu hunain, gan gynnwys datblygiadau cyfredol.	CA 1.1 Yn sicrhau bod eu gwybodaeth o'u meysydd arbenigedd eu hunain yn gyfredol ac yn briodol i'r cyd-destun addysgu.
CG 1.2 Dulliau y mae eu harbenigedd yn berthnasol i'r cyd-destun cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach.	CA 1.2 Yn darparu cyfleoedd i ddysgwyr ddeall sut mae'r maes arbenigol yn berthnasol i'r cyd-destun cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach
CG 2.1 Dulliau o gyfleu brwdfrydedd am eu meysydd arbenigedd eu hunain i ddysgwyr.	CA 2.1 Yn rhoi dulliau priodol ac arloesol ar waith i ennyn brwdfrydedd dysgwyr am eu meysydd arbenigedd eu hunain ac yn eu symbylu.
CG 3.1 Damcaniaethau a strategaethau addysgu a dysgu sy'n berthnasol i'w meysydd arbenigedd eu hunain.	CA 3.1 Yn cymhwyso strategaethau a damcaniaethau priodol o addysgu a dysgu i'w meysydd arbenigedd eu hunain.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
CG 3.2 Dulliau o adnabod anghenion dysgu unigol a rhwystrau posibl i ddysgu yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.	CA 3.2 Yn gweithio gyda dysgwyr i ymdrin ag anghenion unigol penodol a goresgyn rhwystrau i ddysgu sy'n cael eu nodi.
CG 3.3 Y ffyrdd gwahanol y mae sgiliau iaith, llythrennedd, rhifedd a TGCh yn hanfodol i gyrhaeddiad dysgwyr yn eu meysydd arbenigedd eu hunain	CA 3.3 Yn gweithio gyda chydweithwyr a chanddynt brofiad perthnasol o'r dysgwr i adnabod ac ymdrin â datblygu sgiliau llythrennedd, iaith, dwyieithrwydd a TGCh yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.
CG 3.4 Y sgiliau iaith, llythrennedd, rhifedd a TGCh y mae eu hangen i gefnogi eu haddysgu arbenigol eu hunain.	CA 3.4 Yn sicrhau bod eu sgiliau personol eu hunain ym meysydd llythrennedd, iaith, rhifedd a TGCh yn briodol i gefnogi dysgwyr yn effeithiol.
CG 3.5 Dulliau o gefnogi dysgwyr i ddefnyddio technolegau newydd a rhai sy'n datblygu yn eu meysydd arbenigol eu hunain.	CA 3.5 Yn defnyddio technolegau newydd a rhai sy'n datblygu mewn ffordd briodol.
CG 4.1 Dulliau o gadw'n gyfoes â datblygiadau o ran addysgu yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.	CA 4.1 Yn cael mynediad at ffynonellau ar gyfer datblygiad personol yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.
CG 4.2 Sgiliau trosglwyddadwy a chyfleoedd cyflogaeth posibl sy'n ymwneud â'u meysydd arbenigedd eu hunain.	CA 4.2 Yn gweithio gyda dysgwyr i adnabod y sgiliau trosglwyddadwy maent yn eu datblygu, a sut y gallai'r rhain fod yn berthnasol i gyfleoedd cyflogaeth ehangach.

Parth D: Cynllunio ar gyfer dysgu

Mae'r gwerthoedd a nodir ym Mharth A yn cefnogi ac yn llywio'r holl ymrwymadau, gwybodaeth ac arferion a nodir mewn parthau eraill.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:</i>	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosiynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a bydeang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydweithio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwmo i:	
DC 1	Gynllunio i hyrwyddo cydraddoldeb, cefnogi amrywiaeth a bodloni nodau ac anghenion dysgwyr o ran dysgu.
DC 2	Cyfranogiad dysgwyr yn y broses o gynllunio dysgu.
DC 3	Gwerthuso eu heffeithlonrwydd eu hunain o ran cynllunio dysgu.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gyfod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
DG 1.1 Sut i gynllunio rhaglenni dysgu priodol, effeithiol, cydlynol a chynhwysol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb ac yn ymgysylltu ag amrywiaeth, gan gymryd i ystyriaeth anghenion a gofynion dwyieithog, lle bo'n briodol.	DA 1.1 Yn cynllunio rhaglenni dysgu cydlynol a chynhwysol, sy'n cymryd i ystyriaeth anghenion a gofynion dwyieithog lle bo'n briodol, sy'n bodloni anghenion dysgwyr a gofynion y cwricwlwm, yn hyrwyddo cyfle cyfartal ac yn ymgysylltu'n effeithiol ag amrywiaeth.
DG 1.2 Sut i gynllunio sesiwn addysgu a dysgu.	DA 1.2 Yn cynllunio sesiynau addysgu a dysgu lle defnyddir amrywiaeth o adnoddau, gan gynnwys technolegau newydd a rhai sy'n datblygu, fel y bo'n briodol, i fodloni anghenion dysgwyr unigol a grwpiau.
DG 1.3 Strategaethau ar gyfer hyblygrwydd wrth gynllunio a chyflwyno.	DA 1.3 Yn paratoi cynlluniau hyblyg ar gyfer sesiynau er mwyn addasu i anghenion unigol dysgwyr.
DG 1.4 Sut i gynllunio am yr annisgwyl	DA 1.4 Yn paratoi cynlluniau hyblyg ar gyfer sesiynau i gymryd yr annisgwyl i ystyriaeth.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
DG 2.1 Pwysigrwydd cynnwys dysgwyr yn y broses gynllunio.	DA 2.1 Yn cynllunio cyfleoedd i gael adborth gan ddysgwyr i lywio cynllunio ac arfer.
DG 2.2 Dulliau o drafod nodau unigol priodol gyda dysgwyr.	DA 2.2 Yn trafod ac yn cofnodi nodau a strategaethau dysgu priodol gyda dysgwyr.
DG 2.3 Dulliau o ddatblygu sgiliau dysgu annibynnol a hyblyg dysgwyr.	DA 2.3 Yn cynllunio cyfleoedd i ddysgwyr gymryd cyfrifoldeb cynyddol am eu dysgu a'u perfformiad eu hunain.
DG 3.1 Dulliau o werthuso eu rôl a'u perfformiad eu hunain wrth gynllunio dysgu.	DA 3.1 Yn gwerthuso llwyddiant gweithgareddau dysgu a gynllunnir.
DG 3.2 Dulliau o werthuso eu rôl a'u perfformiad eu hunain fel aelod o dîm wrth gynllunio dysgu.	DA 3.2 Yn gwerthuso effeithlonrwydd eu cyfraniadau eu hunain at gynllunio fel aelod o dîm.

Parth E: Asesu ar gyfer dysgu

Mae'r gwerthoedd a nodir ym Mharth A yn cefnogi ac yn llywio'r holl ymrwymadau, gwybodaeth ac arferion a nodir mewn parthau eraill.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:</i>	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosiynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a bydeang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydweithio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwymo i:	
EC 1	Ddylunio a defnyddio asesu fel erfyn ar gyfer dysgu a gwneud cynnydd.
EC 2	Asesu gwaith dysgwyr mewn ffordd deg a chyfiawn.
EC 3	Cynnwys dysgwyr a rhannu cyfrifoldeb yn y broses asesu.
EC 4	Defnyddio adborth yn erfyn ar gyfer dysgu a chynnydd.
EC 5	Gweithio oddi mewn i systemau a gofynion ansawdd y sefydliad o ran asesu a monitro cynnydd dysgwyr.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
EG 1.1 Damcaniaethau ac egwyddorion asesu a chymhwyso gwahanol fathau o asesu, gan gynnwys asesu cychwynnol, ffurfiannol a chyfansymiol wrth addysgu a dysgu.	EA1.1 Yn defnyddio mathau priodol o asesu a gwerthuso eu heffeithlonrwydd o ran cynhyrchu gwybodaeth sy'n ddefnyddiol i'r athro a'r dysgwr.
EG 1.2 Sut i ddyfeisio, dewis, defnyddio ac arfarnu dulliau asesu gan gynnwys, lle bo'n briodol, rhai sy'n ymelwa ar dechnolegau newydd a rhai sy'n datblygu.	EA 1.2 Yn dyfeisio, dewis, defnyddio ac arfarnu dulliau asesu, gan gynnwys, lle bo'n briodol, rhai sy'n ymelwa ar dechnolegau newydd a rhai sy'n datblygu.
EG 1.3 Sut i ddatblygu, sefydlu a hyrwyddo asesu gan gyfoedion a hunanasesu.	EA 1.3 Yn datblygu, yn sefydlu ac yn hyrwyddo asesu gan gyfoedion a hunanasesu fel offeryn ar gyfer dysgu a chynnydd.
EG 2.1 Materion o ran cydraddoldeb, amrywiaeth a dwyieithrwydd wrth asesu.	EA 2.1 Yn defnyddio dulliau priodol o asesu'n deg ac yn effeithiol.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
EG 2.2 Cysyniadau am ddilysrwydd, dibynadwyedd a digonoldeb wrth asesu.	EA 2.2 Yn defnyddio dulliau priodol o asesu i gynhyrchu tystiolaeth ddilys, ddibynadwy a digonol.
EG 2.3 Egwyddorion cynllunio asesu mewn perthynas â'u meysydd arbenigedd eu hunain.	EA 2.3 Yn cynllunio gweithgareddau asesu priodol ar gyfer eu meysydd arbenigedd eu hunain.
EG 2.4 Sut i weithio fel rhan o dîm i sefydlu prosesau asesu teg.	EA 2.4 Yn cydweithio ag eraill, fel y bo'n briodol, i hyrwyddo tegwch a chysondeb o ran prosesau asesu.
EG 3.1 Dulliau o sefydlu ymgysylltiad dysgwyr wrth asesu eu dysgu, a chyfrifoldeb personol am hynny.	EA 3.1 Yn sicrhau bod dysgwyr yn deall y cyfrifoldeb o ran asesu eu dysgu, yn cael eu cynnwys yn hynny o beth ac yn rhannu'r cyfrifoldeb hwnnw.
EG 3.2 Dulliau o sicrhau mynediad at asesu o fewn rhaglen ddysgu.	EA 3.2 Yn sicrhau bod mynediad at asesu yn briodol i anghenion y dysgwr.
EG 4.1 Rôl adborth a chwestiynu wrth asesu dysgu.	EA 4.1 Yn defnyddio gwybodaeth am asesiadau i hyrwyddo dysgu trwy gwestiynu ac adborth adeiladol, ac yn cynnwys dysgwyr mewn gweithgareddau adborth.
EG 4.2 Rôl adborth mewn gwerthuso effeithiol a gwella eu sgiliau asesu eu hunain.	EA 4.2 Yn defnyddio adborth i werthuso a gwella eu sgiliau asesu eu hunain.
EG 5.1 Rôl asesu a gweithdrefnau sefydliadol cysylltiol mewn perthynas â'r cylch ansawdd.	EA 5.1 Yn cyfrannu at gylch ansawdd y sefydliad trwy gynhyrchu gwybodaeth asesu gywir a safonedig.
EG 5.2 Dulliau o dracio a monitro perfformiad a chynnydd dysgwyr.	EA 5.2 Yn cadw cofnodion cywir a chyfoes ynghylch perfformiad a chynnydd defnyddwyr.
EG 5.3 Gofynion asesu rhaglenni dysgu unigol a gweithdrefnau ar gyfer cynnal a chofnodi asesiadau mewnol a/neu allanol.	EA 5.3 Yn cadw ac yn cofnodi asesiadau sy'n glynu wrth ofynion penodol rhaglenni dysgu unigol a, lle bo'n briodol, cyrff allanol.
EG 5.4 Y wybodaeth asesu angenrheidiol/ briodol i gyfathrebu ag eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghyflawniad dysgwyr.	EA 5.4 Yn cyfathrebu gwybodaeth asesu berthnasol i bobl a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghyflawniad y dysgwr, yn ôl y gofyn/fel y bo'n briodol.

Parth F: Mynediad a chynnydd

Mae'r gwerthoedd a nodir ym Mharth A yn cefnogi ac yn llywio'r holl ymrwymadau, gwybodaeth ac arferion a nodir mewn parthau eraill.

GWERTHOEDD PROFFESIYNOL	
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwerthfawrogi:</i>	
AC 1	Dysgwyr, eu cynnydd a'u datblygiad, eu nodau a'u dyheadau o ran dysgu a'r profiad y byddant yn dod ag ef i'w dysgu.
AC 2	Dysgu, ei botensial i fod o fudd i bobl yn emosiynol, yn ddeallusol, yn gymdeithasol ac yn economaidd, a'i gyfraniad at ddatblygiad cynaliadwy mewn cyd-destun cymunedol a bydeang.
AC 3	Cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiad a dwyieithrwydd mewn perthynas â dysgwyr, y gweithlu, a'r gymuned.
AC 4	Myfyrion ynghylch eu harferion eu hunain a'u datblygiad proffesiynol parhaus fel athrawon, a gwerthuso hynny.
AC 5	Cydwethio ag unigolion, grwpiau a/neu sefydliadau eraill a chanddynt ddiddordeb dilys yng nghynnydd a datblygiad dysgwyr.
Maent wedi ymrwymo i:	
FC 1	Annog dysgwyr i geisio cyfleoedd dysgu cychwynnol a phellach ac i ddefnyddio gwasanaethau o fewn y sefydliad.
FC 2	Darparu cymorth i ddysgwyr oddi mewn i ffiniau rôl yr athro.
FC 3	Cynnal eu gwybodaeth broffesiynol eu hunain er mwyn darparu gwybodaeth am gyfleoedd ar gyfer cynnydd yn eu meysydd arbenigedd eu hunain.
FC 4	Ymagwedd amlasiantaeth at gefnogi cyfleoedd i ddysgwyr ddatblygu a gwneud cynnydd.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
FG 1.1 Ffynonellau gwybodaeth, cyngor, arweiniad a chymorth y gellid cyfeirio dysgwyr atynt.	FA 1.1 Yn cyfeirio dysgwyr at wybodaeth ynghylch cyfleoedd dysgu cyfredol ac i'r dyfodol, yn ogystal â gwasanaethau cymorth arbenigol priodol.
FG 1.2 Gwasanaethau mewnol y gallai defnyddwyr gael mynediad atynt.	FA 1.2 Yn rhoi gwybodaeth briodol i ddysgwyr am y sefydliad a'i gyfleusterau, ac yn annog dysgwyr i ddefnyddio gwasanaethau'r sefydliad, fel y bo'n briodol.
FG 2.1 Ffiniau eu rolau eu hunain o ran cefnogi dysgwyr.	FA 2.1 Yn darparu cefnogaeth ddysgu effeithiol, oddi mewn i ffiniau'r rôl addysgu.
FG 3.1 Cyfleoedd o ran cynnydd a gyrfaoedd oddi mewn i'w meysydd arbenigedd eu hunain.	FA 3.1 Yn darparu gwybodaeth gyffredinol a chyfredol am gyfleoedd posibl o ran addysg, hyfforddiant a/neu yrfaedd, mewn perthynas â'u meysydd arbenigedd eu hunain.

GWYBODAETH A DEALLTWRIAETH BROFFESIYNOL	ARFER PROFFESIYNOL
<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes yn gwybod ac yn deall:</i>	<i>Mae athrawon yn y sector dysgu gydol oes:</i>
FG 4.1 Gwasanaethau arbenigol proffesiynol i ddysgwyr a sut i gael mynediad atynt.	FA 4.1 Yn darparu gwybodaeth gyffredinol a chyfredol am ystod o wasanaethau allanol perthnasol.
FG 4.2 Prosesau ar gyfer cydweithio â chydweithwyr a gweithwyr proffesiynol eraill i gynnig cyngor a chymorth effeithiol i ddysgwyr.	FA 4.2 Yn gweithio gyda chydweithwyr i ddarparu arweiniad a chefnogaeth i ddysgwyr.

Dogfennau Polisi Allweddol ar gyfer Cymru sy'n berthnasol i'r safonau (Awst 2007)

Dylid ystyried y Safonau Proffesiynol Newydd i Athrawon, Tiwtoriaid a Hyfforddwyr yng Nghymru yng nghyd-destun y dogfennau polisi allweddol ar gyfer Cymru. Rhestrir y rhain isod, a chânt eu mapio i'r parth/parthau perthnasol yn y safonau.

Dogfen bolisi allweddol	Parth
(1) <i>Addysg dros Ddatblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang – Strategaeth ar gyfer Gweithredu:</i> Dogfen Wybodaeth AADGOS rhif 017-06 (2006)	Parth A
(2) ESTYN, Fframwaith Arolygu Cyffredin Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru: Cwestiynau Allweddol 1-4	Parth A (Cwestiynau Allweddol 1-3) Parth B (Cwestiynau Allweddol 2 a 3) Parth C (Cwestiynau Allweddol 2 a 3) Parth D (Cwestiwn Allweddol 2) Parth E (Cwestiwn Allweddol 2) Parth F (Cwestiwn Allweddol 4)
(3) Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CyngACC), Datganiad o Werthoedd ac Arferion Proffesiynol	Parth A
(4) <i>Iaith Pawb: Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer Cymru Ddwylieithog</i> LICC, 2003	Parthau A, B, C, D, E
(5) Cynlluniau Addysg Cymraeg Awdurdodau Addysg Lleol Bwrdd yr Iaith Gymraeg	Parthau A, B, C, D, E
(6) <i>Llwybrau Dysgu 14-19: Canllawiau</i> Cylchlythyr LICC 37/2004, Gorffennaf 2004 <i>Llwybrau Dysgu 14-19: Canllawiau II</i> Cylchlythyr LICC 17/2006, Ebrill 2006	Parthau A, F
(7) Cynllun Gweithredu Sgiliau a Chyflogaeth Cymru Cylchlythyr LICC 51/2004, Ionawr 2005	Parthau B, C, F
(8) <i>Y Wlad sy'n Dysgu: Gweledigaeth ar Waith</i> LICC, 2001 <i>Y Wlad sy'n Dysgu 2: Cyflawni'r Addewid</i> LICC, 2006	Pob parth
(9) Safonau Statws Athro Cymwysedig (SAC) Cymru (2006)	Parth A (S1, Gwerthoedd ac Arfer Proffesiynol) Parth B (S2, Gwybodaeth a Dealltwriaeth ac S3, Addysgu) Parth C (S2 ac S3) Parth D (S3)

	Parth E (S3) Parth F (S2 ac S3)
(10) Cymhwyster Bagloriaeth Cymru: Lefel 3 Manyleb Diploma Uwch Lefel 2 Manyleb Lefel Ganolraddol Lefel 1 Manyleb Lefel Sylfaenol CBAC	Parthau A, F
(11) <i>Geiriau'n Galw, Rhifau'n Cyfri</i> Strategaeth i wella llythrennedd a rhifedd sylfaenol yng Nghymru Cylchlythyr LICC 15/2005, Ebrill 2005	Parthau B, C, D, E

Gwefannau	
Llywodraeth Cynulliad Cymru	http://www.wales.gov.uk/
Dysg	http://www.dysg.org.uk/

Gwybodaeth ychwanegol

Caiff y safonau unigol eu hegluro a'u hesbonio ymhellach isod:

Safon	Eglurhad
AG/AA 2.1	Mae dinasyddiaeth effeithiol yn adlewyrchu'r sgiliau, y gwerthoedd a'r agweddau sy'n gysylltiedig ag Addysg dros Ddatblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang
AG/AA 2.3	Mae hyn yn adlewyrchu'r pwyslais a roddir ar Addysg dros Ddatblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang yng Nghymru, ei sgiliau, ei werthoedd a'i briodoleddau
AG/AA 3.2	Mae hyn yn adlewyrchu hyrwyddo dwyieithrwydd, sy'n ganolog i bolisi LICC ac a ddisgrifir yn <i>laith Pawb: Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer Cymru Ddwyieithog</i> ac yng Nghynllun Iaith Gymraeg LICC
AG/AA 3.3	Mae hyn yn adlewyrchu datblygu dealltwriaeth o Gymru a'i lle yn Ewrop a'r byd, fel y disgrifir yn y ddogfennaeth ar gyfer <i>Llwybrau Dysgu 14-19</i> a Chymhwyster Bagloriaeth Cymru
BG/BA 1.4	Dylid gweld hyn yng nghyd-destun <i>laith Pawb</i> ac ymrwymiad LICC i sicrhau bod gan bawb sy'n byw yng Nghymru gyfle i siarad pa bynnag iaith sy'n well ganddynt wrth gyflawni eu busnes a'u ffordd o fyw pob dydd.
BG/BA 2.1	Mae gofynion y cwricwlwm yn ymgorffori sgiliau Allweddol a Sylfaenol.
BG/BA 2.4	Bydd dulliau hyblyg yn cynnwys dysgu cymysg.
CG/CA 3.3	Mae'r datganiad hwn yn cyfeirio'n benodol at y Craidd Sylfaenol, y mae ei gynnwys i'w bennu o hyd ar gyfer Cymru. Rhaid bod yn ymwybodol o ddatblygiadau polisi presennol o ran Sgiliau Sylfaenol a Sgiliau Allweddol, yn ogystal â mentrau LICC yng nghyswllt y Gymraeg.
CG/CA 4.2	Mae sgiliau trosglwyddadwy yn cwmpasu'r sgiliau allweddol ehangach.
EG/EA 5.2	Mae hyn yn cynnwys perfformiad o ran Sgiliau Sylfaenol ac Allweddol.
FG/FA 1.1	Mae gwybodaeth o fentrau a datblygiadau cyfredol ym maes addysg, fel y Llwybrau Dysgu a Bagloriaeth Cymru, yn bwysig yma.
FG/FA 3.1	Mae gwybodaeth o fentrau a datblygiadau cyfredol ym maes addysg, fel y Llwybrau Dysgu a Bagloriaeth Cymru, yn bwysig yma.

Dysgu Gydol Oes y DU
5th Floor
St Andrew's House
18-20 St Andrew Street
London EC4A 3AY

Ffôn: 0870 757 7890
Gwasanaeth Gwybodaeth a Chyngor: 020 7936 5798

www.lluk.org

Sgiliau i bobl broffesiynol sy'n dysgu

Mae Sgiliau ar gyfer Busnes yn rhwydwaith a arweinir gan gyflogwyr sy'n cynnwys 25 o Gyngorau Sgiliau Sector a'r Asiantaeth Datblygu Sgiliau Sector. Trwy ei wybodaeth ddihafal am y farchnad lafur a mewnwelediad gan gyflogwyr ym mhob sector o economi'r DU, mae'r rhwydwaith yn nodi newidiadau sydd eu hangen i bolisi ac ymarfer sy'n ymwneud ag addysg a datblygu sgiliau. Gyda'r dylanwad a roddir gan drwyddedau oddi wrth lywodraethau Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon, a chyda chylid preifat a chyhoeddus, mae'r rhwydwaith annibynnol hwn yn ymwneud â'r ddarpariaeth addysg a hyfforddiant, fel prifysgolion, colegau, cyllidwyr a chyrrff cymwysterau, i gynddu cynhyrchedd ar holl lefelau'r gweithlu.